

Struktura wysokości świadczeń wypłacanych przez ZUS po waloryzacji w marcu 2019 roku

DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH

Warszawa 2019

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Opracowała: Ewa Karczewicz Naczelnik Wydziału Badań Statystycznych

Akceptowała: Hanna Zalewska Dyrektor Departamentu Statystyki i Prognoz Aktuarnych

www.zus.pl

www.psz.zus.pl

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych
ul. Szamocka 3,5
01-748 Warszawa

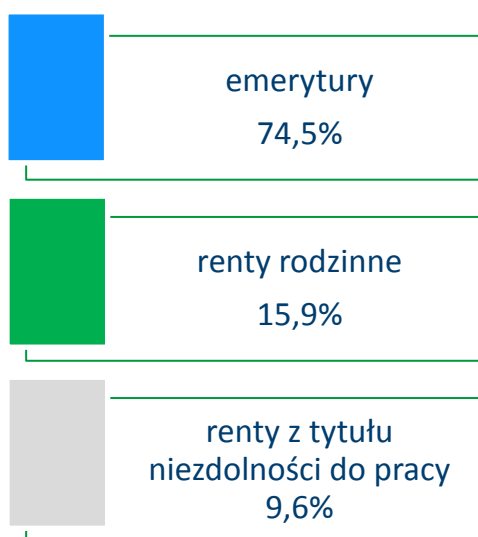
I. Emerytury i renty wypłacane przez ZUS

W marcu 2019 r. emerytury i renty w ZUS pobierało 7 727,0 tys. świadczeniobiorców. Najwyższy odsetek świadczeniobiorców, tj. 74,5% stanowiły osoby pobierające emeryturę. Rentę z tytułu niezdolności do pracy pobierało 9,6%, a rentę rodzinną 15,9% świadczeniobiorców.

Tabela 1. Liczba świadczeniobiorców pobierających emeryturę i renty – marzec 2019 r.

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>emeryci i renciści w tys.</i>
OGÓŁEM	7 727,0
Emerytury	5 754,8
Renty z tytułu niezdolności do pracy	741,6
Renty rodzinne	1 230,6

Rys. 1. Struktura liczby świadczeniobiorców pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w podziale na rodzaje pobieranych świadczeń

Waloryzacja/podwyższenie świadczeń od dnia 1 marca 2019 r. została przeprowadzona na zasadach przewidzianych w ustawach:

- z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 i 2245) – ustawa emerytalna,
- z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 39) – ustawa zmieniająca.

Zgodnie z art. 5.1. ustawy zmieniającej, waloryzacja od dnia 1 marca 2019 r. polegała na podwyższeniu kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2019 r., wskaźnikiem waloryzacji wynoszącym 102,86%, nie mniej niż o kwotę 70,00 zł.

Waloryzacji wskaźnikiem podlegało 29,3% świadczeń, natomiast podwyższeniu do gwarantowanej kwoty wynoszącej 70 zł – 70,7% waloryzowanych świadczeń.

Od dnia 1 marca 2019 r. zostały podwyższone kwoty najniższych emerytur i rent:

- emerytura, renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz renta rodzinna o 70,20 zł, z 1029,80 zł do 1100,00 zł,
- renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy o 52,65 zł, z 772,35 zł do 825,00 zł.

Kwoty najniższych rent przysługujących na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych stanowią 120% kwot świadczeń najniższych, o których mowa wyżej i wzrosły:

- renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową oraz renta rodzinna wypadkowa o 84,24 zł, z 1235,76 zł do 1320,00 zł,
- renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową o 63,18 zł, z 926,82 zł do 990,00 zł.

Tabela 2. Liczba świadczeń wypłacanych przez ZUS w wysokości najniższej po waloryzacji w marcu 2019 r.

<i>Rodzaj świadczenia</i>	<i>liczba w tys.</i>
OGÓŁEM	524,9^{*)}
Emerytura	214,9
Renta z tytułu niezdolności do pracy	188,1
Renta rodzinna	121,9

*) łącznie ze świadczeniami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych, bez zbiegowych z rolniczymi

W wyniku waloryzacji emerytury i renty (łącznie z dodatkami pielęgnacyjnymi i dla sierot zupełnych) wypłacane przez ZUS wzrosły średnio miesięcznie o 77,83 zł na osobę, z tego:

- emerytury o 78,74 zł,
- renty z tytułu niezdolności do pracy o 72,31 zł,
- renty rodzinne o 76,82 zł.

Po waloryzacji emerytury i renty w najniższej wysokości otrzymuje 511,4 tys. osób (bez osób pobierających emerytury i renty na mocy umów międzynarodowych oraz bez emerytur i rent osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego).

Przedstawione w tej części opracowania struktury emerytów i rencistów nie obejmują osób pobierających, obok świadczeń realizowanych przez ZUS, świadczenia na mocy umów międzynarodowych, świadczenia rolnicze, pobierających emerytury pomostowe i nauczycielskie świadczenia kompensacyjne. Wysokości emerytur wykazywane są łącznie z okresowymi emeryturami kapitałowymi finansowanymi z FUS.

W przypadku zbiegu uprawnień do emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy oraz wypłacania 1,5 świadczenia (np. pełnej renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem i połowy emerytury), świadczeniobiorca występuje w badaniu tylko raz jako rencista, natomiast pod uwagę brana jest łączna kwota świadczeń.

Prezentowane w opracowaniu wysokości świadczeń obejmują kwoty emerytur lub rent należnych przed potrąceniami i zmniejszeniami, z dodatkami pielęgnacyjnymi i z dodatkami dla sierot zupełnych.

W porównaniu z wynikami z marca 2018 r. liczba osób pobierających:

- emerytury wzrosła o 3,3%.
- renty z tytułu niezdolności do pracy zmalała o 7,0%,
- renty rodzinne zmalała o 0,8%.

▪ **wysokość emerytur**

W porównaniu z analogicznym okresem roku 2018 obserwuje się wysoki wzrost o 31,3% liczby osób pobierających emerytury w wysokości do 500,00 zł. Są to osoby, w stosunku do których nie ma zastosowania gwarancja wysokości najniższego świadczenia (które nie mają stażu 20 lat kobiety, 25 lat mężczyźni uprawniającego do podwyższenia kwoty najniższej emerytury) i którym na dzień 28 lutego 2019 r. przysługiwały emerytury w kwocie niższej od kwoty najniższej emerytury obowiązującej w tym dniu.

W strukturze emerytur odnotowujemy najwyższy udział pobierających emerytury w wysokości od 1 600,01 zł do 2 000,00 zł, stanowią oni bowiem 21,0%.

Rośnie systematycznie liczba osób pobierających emerytury w wysokości powyżej 5,0 tys. zł. Ich liczba wyniosła 174,8 tys. i w porównaniu z rokiem poprzednim była wyższa o 44,0 tys. (tj. o 33,6%). Odnotowano 427 osób pobierających emerytury w wysokości ponad 10,0 tys. zł, w tym 11 świadczeniobiorców z emeryturą w wysokości ponad 15,0 tys. zł.

▪ **wysokość rent z tytułu niezdolności do pracy**

Najwyższy odsetek, wynoszący 12,9% rent z tytułu niezdolności do pracy, wypłacanych po waloryzacji w marcu 2019 r., wystąpił dla przedziału od 1 000,01 zł do 1 100,00 zł. Również wysoki – wynoszący 11,5% – był odsetek rent w wysokości od 800,01 zł do 850,00 zł.

W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego wzrosła o 12,0% liczba rent w wysokości powyżej 5,0 tys. zł. W 80,7% były to renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, w 15,5% z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i w 3,8% z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji.

Renty w wysokości od 5,0 tys. do 7,0 tys. zł pobierało 19,0 tys. rencistów, w wysokości powyżej 7,0 tys. zł - 2,6 tys. świadczeniobiorców. Spośród nich 88,2% stanowiły renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

▪ **wysokość rent rodzinnych**

W porównaniu z analogicznym okresem roku 2018 liczba rent rodzinnych wypłacanych w wysokości od 1 000,00 zł do 1 200,00 zł zmalała o 32,1 tys., tj. o 21,9%.

W przypadku rent rodzinnych odsetek pobierających renty w wysokości powyżej 5,0 tys. zł był niewielki wynosił 0,3%, tj. 3,6 tys. pobierających rentę rodzinną. W tej liczbie odnotowano 219 świadczeniobiorców pobierających rentę rodzinną w wysokości powyżej 7,0 tys. zł.

▪ **wysokość świadczeń a płeć**

Analizując liczbę osób pobierających emerytury według płci zauważamy, że w populacji kobiet 34,6% pobiera świadczenia poniżej 1 600,00 zł, w przedziale wysokości 1 600,01 – 1 800,00 zł odsetek ten wynosi 14,2%, w kolejnych dwóch przedziałach od 1 800,01 zł do 2 000,00 zł i od 2 000,01 do 2 200,00 zł maleje odpowiednio do 12,9% i do 10,0%. Odsetek kobiet pobierających emeryturę w wysokości od 2 200,01 zł stanowi łącznie 28,1% populacji kobiet.

W porównaniu z analogicznym okresem 2018 roku liczba kobiet pobierających emerytury w wysokości powyżej 5,0 tys. zł wzrosła o 8,3 tys. (tj. o 43,1%). Odsetek kobiet pobierających emeryturę w wysokości od 5,0 tys. zł do 6,5 tys. zł był niewielki i wyniósł 0,7%. (tj. 24,8 tys. kobiet). Natomiast odsetek kobiet pobierających emeryturę w wysokości powyżej 6,5 tys. zł to 0,1% (2,9 tys.) populacji kobiet pobierających emeryturę.

W rozkładzie struktury w populacji mężczyzn tendencja jest odwrócona. To w przedziałach do 2,2 tys. zł liczba mężczyzn pobierających emerytury jest relatywnie niższa, w przedziale wysokości od 2 200,01 do 2 400,00 zł odsetek pobierających jest najwyższy – 9,5% populacji mężczyzn i powyżej tego przedziału wzrasta stanowiąc łącznie 61,4% tej populacji.

Odsetek mężczyzn pobierających emerytury w wysokości powyżej 5,0 tys. zł stanowi 6,4% tej populacji, natomiast odsetek kobiet wynosi tylko 0,8%. W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego liczba mężczyzn pobierających emeryturę w tej wysokości wzrosła o 35,6 tys., co stanowi ponad 4-krotnie większy wzrost niż liczby kobiet. Odsetek mężczyzn pobierających emeryturę w wysokości od 5,0 tys. do 6,5 tys. zł wyniósł 4,9%, zaś pobierających w wysokości od 6,5 tys. zł wzwyż – 1,5% (tj. 34,5 tys. mężczyzn emerytów).

O ile wśród pobierających emerytury dominują kobiety stanowiąc 60,1% tej populacji, to w przypadku rent z tytułu niezdolności do pracy dominują mężczyźni stanowiąc 67,1% populacji rencistów.

Najwyższy odsetek kobiet tj. 21,4% pobiera renty w wysokości od 1 000,01 zł do 1 200,00 zł, w przypadku mężczyzn odsetek ten wynosi 17,1%. Należy również zauważyć, że znacznie wyższy odsetek mężczyzn pobiera renty w wysokości powyżej 5,0 tys. zł i wynosi on 3,9%, podczas gdy odsetek kobiet to tylko 0,9%. Wśród tych rent przeważają górnicze renty z tytułu niezdolności do pracy wypadkowe. W 80,7% to renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, w 15,5% z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz w 3,8% z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji.

Renty w wysokości powyżej 7,0 tys. zł pobiera 0,5% mężczyzn (tj. 2,3 tys.) i 0,1% kobiet (tj. 0,3 tys.).

Także w przypadku pobierających renty rodzinne wyższy odsetek stanowią kobiety - 90,6% ogółu pobierających renty rodzinne. Na ogół wyższe przeciętne wynagrodzenia osiągnęte przez mężczyzn sprawiają, iż dla wielu kobiet renta rodzinna po zmarłym małżonku jest korzystniejsza od „własnego” świadczenia, tj. emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy. Najwyższy odsetek w populacji kobiet - 13,2% pobiera rentę rodzinną w wysokości od 1800,01 zł do 2000,00 zł. W populacji mężczyzn największy odsetek (28,8%) pobiera rentę rodzinną w wysokości od 1000,01 zł do 1200,00 zł.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości "ogółem".

Tabela 2. Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2019 r.

a) struktura pionowa

Wysokość świadczenia w zł	Ogółem	Emerytury	Renty z tytułu niezdolności do pracy	Renty rodzinne
	w odsetkach			
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
do 500,00	0,3	0,5	-	-
500,01 – 700,00	0,7	1,0	-	-
700,01 – 900,00	2,8	2,0	13,7	-
900,01 – 1000,00	1,2	0,9	5,9	-
1000,01 – 1200,00	6,4	4,2	18,5	9,3
1200,01 – 1400,00	8,2	7,2	14,3	9,2
1400,01 – 1600,00	9,1	8,7	8,3	11,0
1600,01 – 1800,00	10,4	10,5	5,8	12,5
1800,01 – 2000,00	10,3	10,5	4,8	12,7
2000,01 – 2200,00	9,3	9,4	3,7	11,8
2200,01 – 2400,00	7,6	8,1	2,9	8,2
2400,01 – 2600,00	6,2	6,7	2,5	6,0
2600,01 – 2800,00	5,0	5,4	2,4	4,3
2800,01 – 3000,00	4,0	4,3	2,5	3,3
3000,01 – 3200,00	3,2	3,5	2,2	2,8
3200,01 – 3400,00	2,7	2,8	2,0	2,2
3400,01 – 3600,00	2,2	2,3	1,7	1,9
3600,01 – 3800,00	1,8	1,9	1,5	1,6
3800,01 – 4000,00	1,5	1,6	1,2	1,2
4000,01 – 4500,00	2,8	3,2	1,9	1,4
4500,01 – 5000,00	1,7	2,0	1,2	0,4
5000,01 – 5500,00	1,0	1,2	1,0	0,2
5500,01 – 6000,00	0,6	0,7	0,8	0,1
6000,01 – 6500,00	0,4	0,4	0,5	0,0
6500,01 – 7000,00	0,2	0,3	0,2	0,0
7000,01 i więcej	0,3	0,4	0,4	0,0

Tabela 3. Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2019 r.

b) struktura pozioma

Wysokość świadczenia w zł	Ogółem	Emerytury	Renty z tytułu niezdolności do pracy	Renty rodzinne
	w odsetkach			
OGÓŁEM	100,0	74,5	9,6	15,9
do 500,00	100,0	100,0	-	-
500,01 – 700,00	100,0	100,0	-	-
700,01 – 900,00	100,0	52,9	47,1	-
900,01 – 1000,00	100,0	53,5	46,5	-
1000,01 – 1200,00	100,0	49,1	27,7	23,2
1200,01 – 1400,00	100,0	65,3	16,8	17,8
1400,01 – 1600,00	100,0	71,8	8,8	19,4
1600,01 – 1800,00	100,0	75,4	5,4	19,2
1800,01 – 2000,00	100,0	75,9	4,4	19,6
2000,01 – 2200,00	100,0	75,9	3,8	20,3
2200,01 – 2400,00	100,0	79,3	3,7	17,1
2400,01 – 2600,00	100,0	80,9	3,8	15,3
2600,01 – 2800,00	100,0	81,6	4,7	13,7
2800,01 – 3000,00	100,0	80,9	6,1	13,0
3000,01 – 3200,00	100,0	80,0	6,5	13,5
3200,01 – 3400,00	100,0	79,6	7,1	13,3
3400,01 – 3600,00	100,0	78,7	7,5	13,7
3600,01 – 3800,00	100,0	78,4	7,7	13,8
3800,01 – 4000,00	100,0	80,0	7,6	12,4
4000,01 – 4500,00	100,0	85,3	6,7	8,0
4500,01 – 5000,00	100,0	89,2	6,8	3,9
5000,01 – 5500,00	100,0	88,4	9,3	2,3
5500,01 – 6000,00	100,0	85,3	12,9	1,9
6000,01 – 6500,00	100,0	86,2	12,4	1,5
6500,01 – 7000,00	100,0	89,5	9,4	1,2
7000,01 i więcej	100,0	88,2	10,9	0,9

Tabela 4. Struktura rencistów, którym renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2019 r. struktura pionowa

Wysokość świadczenia w zł	Renty z tytułu niezdolności do pracy ogółem	z tego z tytułu:		
		całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji	całkowitej niezdolności do pracy	częściowej niezdolności do pracy
		w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
do 500,00	-	-	-	-
500,01 – 700,00	-	-	-	-
700,01 – 900,00	13,7	-	-	21,2
900,01 – 1000,00	5,9	-	-	9,1
1000,01 – 1200,00	18,5	-	40,0	12,8
1200,01 – 1400,00	14,3	46,8	13,5	9,7
1400,01 – 1600,00	8,3	12,7	9,2	7,4
1600,01 – 1800,00	5,8	8,0	6,6	5,2
1800,01 – 2000,00	4,8	6,0	5,1	4,4
2000,01 – 2200,00	3,7	4,6	4,6	3,1
2200,01 – 2400,00	2,9	4,4	3,2	2,5
2400,01 – 2600,00	2,5	3,0	2,5	2,4
2600,01 – 2800,00	2,4	2,2	2,3	2,5
2800,01 – 3000,00	2,5	2,6	2,0	2,7
3000,01 – 3200,00	2,2	1,5	1,3	2,7
3200,01 – 3400,00	2,0	1,1	1,0	2,5
3400,01 – 3600,00	1,7	1,3	1,8	1,8
3600,01 – 3800,00	1,5	1,3	1,5	1,5
3800,01 – 4000,00	1,2	1,0	1,2	1,2
4000,01 – 4500,00	1,9	1,6	1,7	2,1
4500,01 – 5000,00	1,2	0,8	0,8	1,4
5000,01 – 5500,00	1,0	0,5	0,5	1,3
5500,01 – 6000,00	0,8	0,3	0,4	1,1
6000,01 – 6500,00	0,5	0,1	0,4	0,6
6500,01 – 7000,00	0,2	0,1	0,2	0,2
7000,01 i więcej	0,4	0,1	0,2	0,4

Rys. 2 Struktura emerytów i rencistów, którym emerytura i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2019 r.

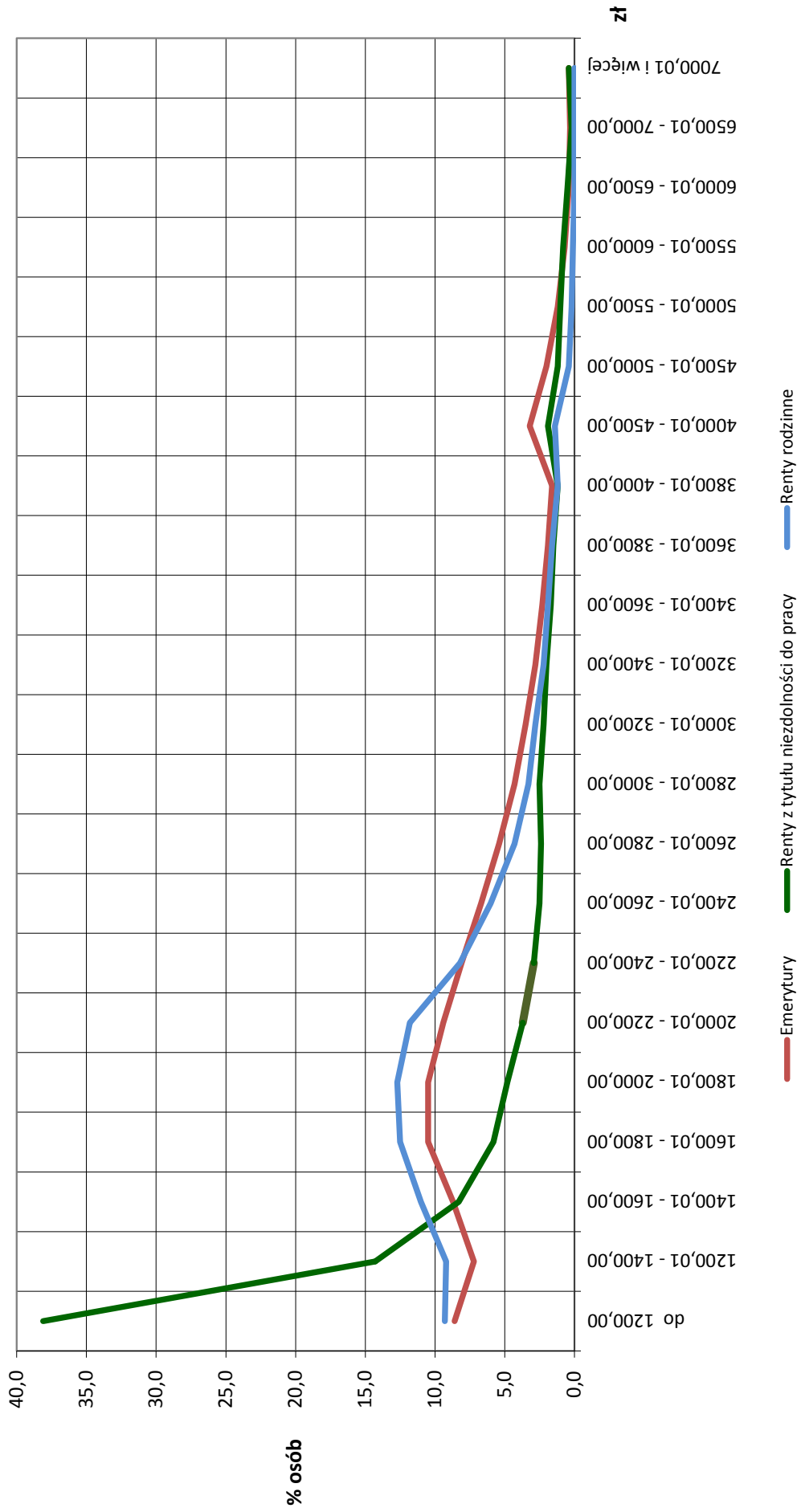

Tabela 5. Struktura emerytów i rencistów^{*)}, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2019 r.

a) struktura pionowa

Wysokość świadczenia w zł	Ogółem		Emerytury		Renty z tytułu niezdolności do pracy		Renty rodzinne	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach							
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
do 500,00	0,3	0,4	0,3	0,5	-	-	-	-
500,01 – 700,00	0,3	1,0	0,4	1,3	-	-	-	-
700,01 – 900,00	2,3	3,1	0,5	2,9	11,1	19,0	-	-
900,01 – 1000,00	1,3	1,2	0,3	1,2	6,0	5,6	-	-
1000,01 – 1200,00	5,0	7,2	1,2	6,2	17,1	21,4	28,8	7,3
1200,01 – 1400,00	5,1	10,0	2,6	10,2	14,5	14,0	14,4	8,6
1400,01 – 1600,00	4,8	11,6	3,3	12,3	9,5	5,9	13,9	10,7
1600,01 – 1800,00	5,5	13,3	5,0	14,2	6,9	3,8	10,6	12,7
1800,01 – 2000,00	6,7	12,5	6,9	12,9	5,6	3,0	8,2	13,2
2000,01 – 2200,00	7,8	10,2	8,7	10,0	4,1	2,8	6,7	12,4
2200,01 – 2400,00	8,2	7,3	9,5	7,3	3,1	2,5	4,6	8,6
2400,01 – 2600,00	7,7	5,3	9,1	5,2	2,5	2,4	3,4	6,2
2600,01 – 2800,00	6,8	3,8	8,0	3,7	2,3	2,8	2,3	4,5
2800,01 – 3000,00	5,8	2,9	6,8	2,7	2,1	3,3	1,7	3,4
3000,01 – 3200,00	4,9	2,3	5,7	2,0	1,9	2,8	1,3	2,9
3200,01 – 3400,00	4,1	1,8	4,8	1,6	1,8	2,2	1,0	2,3
3400,01 – 3600,00	3,5	1,4	4,1	1,2	1,5	2,2	0,8	2,0
3600,01 – 3800,00	3,0	1,2	3,4	0,9	1,3	1,8	0,7	1,7
3800,01 – 4000,00	2,6	0,9	3,0	0,8	1,2	1,3	0,5	1,3
4000,01 – 4500,00	5,2	1,3	6,1	1,2	2,1	1,6	0,7	1,5
4500,01 – 5000,00	3,4	0,7	4,0	0,7	1,4	0,7	0,3	0,4
5000,01 – 5500,00	2,2	0,3	2,5	0,4	1,3	0,4	0,1	0,2
5500,01 – 6000,00	1,4	0,2	1,5	0,2	1,1	0,2	0,0	0,1
6000,01 – 6500,00	0,9	0,1	1,0	0,1	0,7	0,1	0,0	0,0
6500,01 – 7000,00	0,6	0,0	0,6	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0
7000,01 i więcej	0,8	0,0	0,9	0,0	0,5	0,1	0,0	0,0

^{*)} Struktura rencistów pobierających renty rodzinne została przedstawiona według płci najstarszego uprawnionego do renty rodzinnej

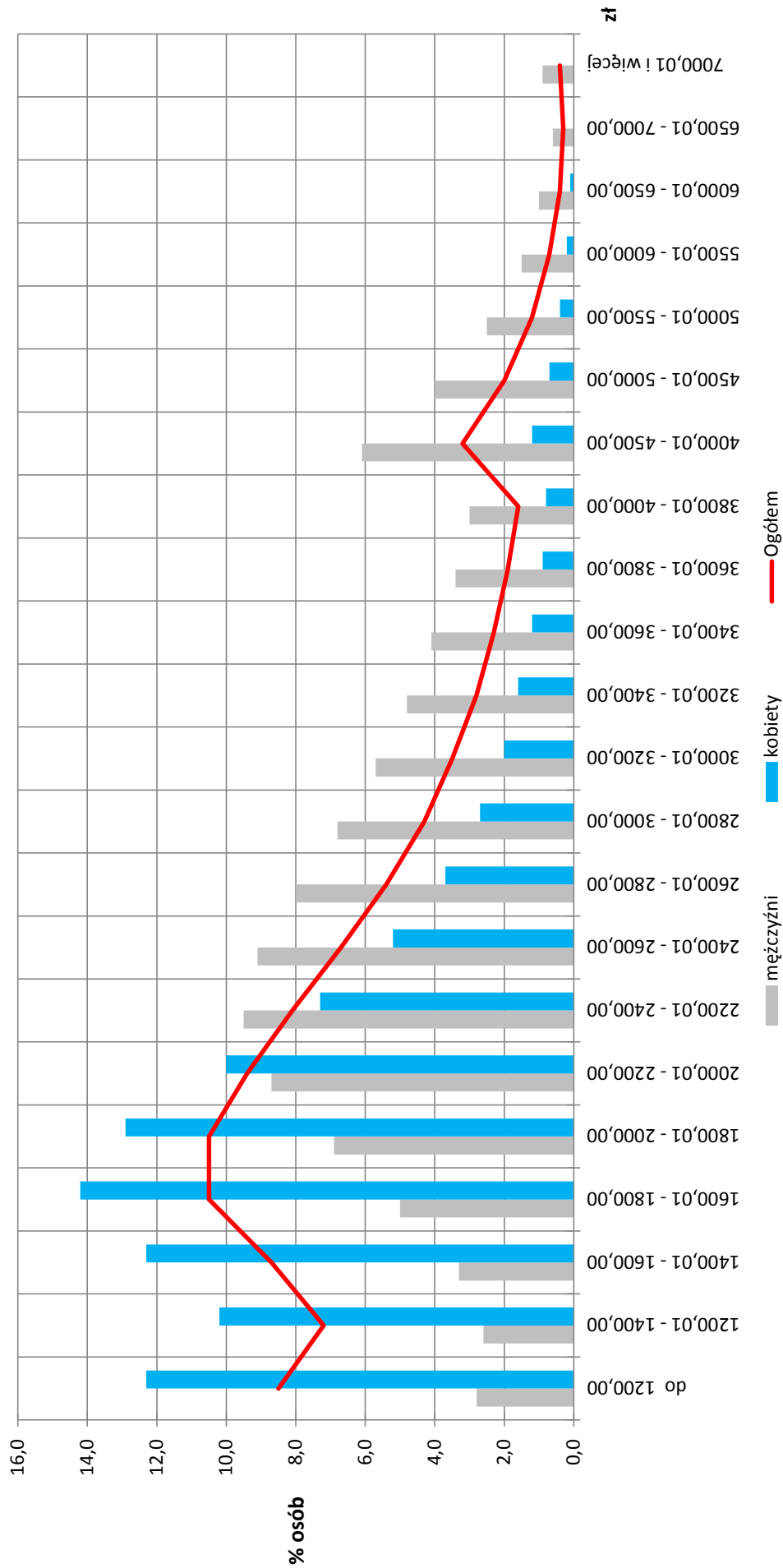
Tabela 6. Struktura emerytów i rencistów^{*)}, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2019 r.

b) struktura pozioma

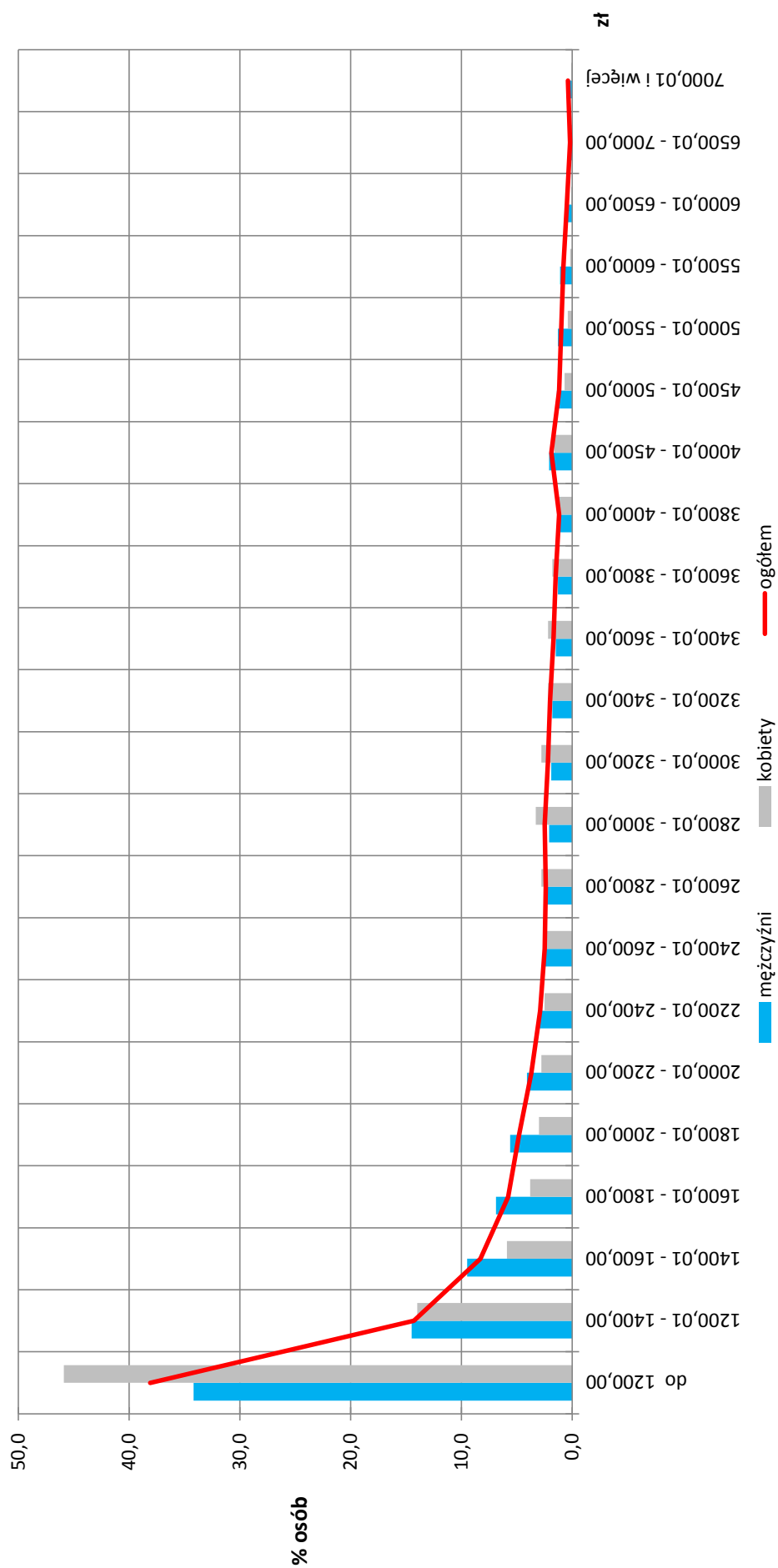
Wysokość świadczenia w zł	Ogółem			Emerytury			Renty z tytułu niezdolności do pracy			Renty rodzinne		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach											
OGÓŁEM	100,0	37,6	62,4	100,0	39,9	60,1	100,0	67,1	32,9	100,0	9,4	90,6
do 500,00	100,0	30,1	69,9	100,0	30,1	69,9	100,0	-	-	100,0	-	-
500,01 – 700,00	100,0	14,8	85,2	100,0	14,8	85,2	100,0	-	-	100,0	-	-
700,01 – 900,00	100,0	31,4	68,6	100,0	10,8	89,2	100,0	54,4	45,6	100,0	-	-
900,01 – 1000,00	100,0	39,7	60,3	100,0	14,3	85,7	100,0	68,9	31,1	100,0	-	-
1000,01 – 1200,00	100,0	29,5	70,5	100,0	11,3	88,7	100,0	62,0	38,0	100,0	29,0	71,0
1200,01 – 1400,00	100,0	23,5	76,5	100,0	14,6	85,4	100,0	67,9	32,1	100,0	14,7	85,3
1400,01 – 1600,00	100,0	20,0	80,0	100,0	15,2	84,8	100,0	76,8	23,2	100,0	11,8	88,2
1600,01 – 1800,00	100,0	20,0	80,0	100,0	18,9	81,1	100,0	78,9	21,1	100,0	8,0	92,0
1800,01 – 2000,00	100,0	24,6	75,4	100,0	26,2	73,8	100,0	79,4	20,6	100,0	6,1	93,9
2000,01 – 2200,00	100,0	31,7	68,3	100,0	36,6	63,4	100,0	75,2	24,8	100,0	5,3	94,7
2200,01 – 2400,00	100,0	40,2	59,8	100,0	46,3	53,7	100,0	72,0	28,0	100,0	5,2	94,8
2400,01 – 2600,00	100,0	46,8	53,2	100,0	53,6	46,4	100,0	67,5	32,5	100,0	5,4	94,6
2600,01 – 2800,00	100,0	51,6	48,4	100,0	58,8	41,2	100,0	62,1	37,9	100,0	5,1	94,9
2800,01 – 3000,00	100,0	54,7	45,3	100,0	62,6	37,4	100,0	56,4	43,6	100,0	4,9	95,1
3000,01 – 3200,00	100,0	56,5	43,5	100,0	65,1	34,9	100,0	58,9	41,1	100,0	4,5	95,5
3200,01 – 3400,00	100,0	58,3	41,7	100,0	66,9	33,1	100,0	62,9	37,1	100,0	4,3	95,7
3400,01 – 3600,00	100,0	59,4	40,6	100,0	69,2	30,8	100,0	57,8	42,2	100,0	4,0	96,0
3600,01 – 3800,00	100,0	60,8	39,2	100,0	71,0	29,0	100,0	59,4	40,6	100,0	3,9	96,1
3800,01 – 4000,00	100,0	63,3	36,7	100,0	72,3	27,7	100,0	65,2	34,8	100,0	3,9	96,1
4000,01 – 4500,00	100,0	70,3	29,7	100,0	76,3	23,7	100,0	72,1	27,9	100,0	4,7	95,3
4500,01 – 5000,00	100,0	76,0	24,0	100,0	78,8	21,2	100,0	79,9	20,1	100,0	5,7	94,3
5000,01 – 5500,00	100,0	78,9	21,1	100,0	80,0	20,0	100,0	87,2	12,8	100,0	5,5	94,5
5500,01 – 6000,00	100,0	82,1	17,9	100,0	82,4	17,6	100,0	91,6	8,4	100,0	4,3	95,7
6000,01 – 6500,00	100,0	86,4	13,6	100,0	86,8	13,2	100,0	92,8	7,2	100,0	5,5	94,5
6500,01 – 7000,00	100,0	89,7	10,3	100,0	90,6	9,4	100,0	91,7	8,3	100,0	3,8	96,2
7000,01 i więcej	100,0	92,5	7,5	100,0	93,7	6,3	100,0	90,1	9,9	100,0	4,6	95,4

*) Struktura rencistów pobierających renty rodzinne została przedstawiona według płci najstarszego uprawnionego do renty rodzinnej

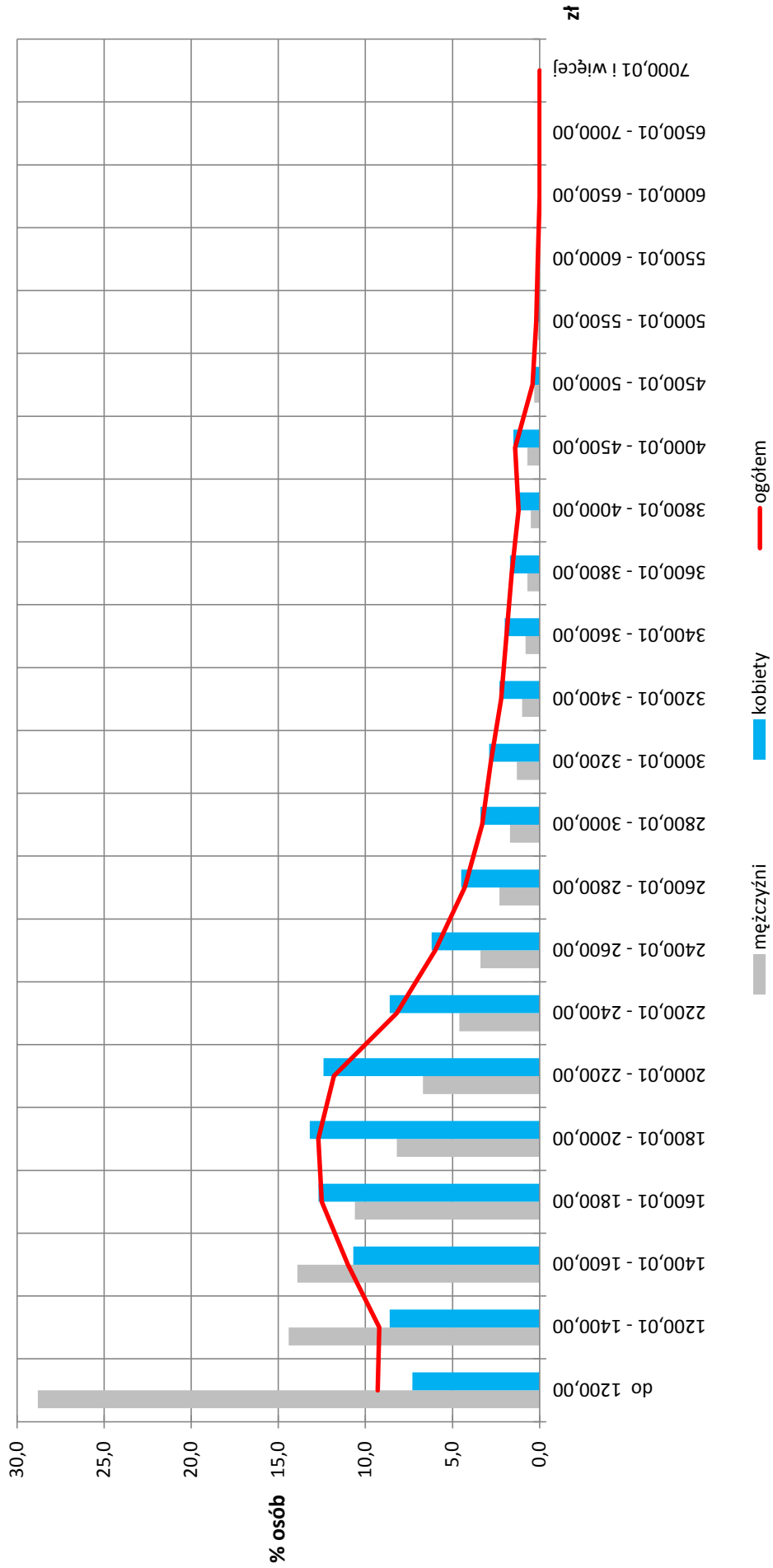
Rys. 3 Struktura emerytów, którym emerytura wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i pięci świadczeniobiorców w marcu 2019 r.

Rys. 4 Struktura rencistów, którym renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2019 r.

Rys. 5 Struktura rencistów, którym renty rodzinne wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2019 r.

II. Emerytury pomostowe i nauczycielskie świadczenia kompensacyjne

Waloryzacja emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, nie uwzględnionych w prezentowanej wcześniej strukturze wysokości świadczeń, podlegała takim samym zasadom, jak innych świadczeń, tj. polegała na podwyższeniu kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2019 r., wskaźnikiem waloryzacji wynoszącym 102,86%, nie mniej niż o gwarantowaną kwotę waloryzacji wynoszącą 70zł.

Od dnia 1 marca 2019 r. kwota najniższej emerytury pomostowej oraz kwota najniższego nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego równa jest kwocie najniższej emerytury, tj. wynosi 1100,00 zł.

W porównaniu z analogicznym okresem w 2019 r. wzrosła liczba osób pobierających emerytury pomostowe - o 18,6%, natomiast pobierających nauczycielskie świadczenia kompensacyjne - o 25,4%.

Wśród pobierających emerytury pomostowe mężczyźni stanowili 83,9% populacji. Natomiast wśród pobierających nauczycielskie świadczenia kompensacyjne przeważały kobiety - 81,0% populacji.

Zarówno w strukturze wysokości emerytur pomostowych jak i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych najwyższy odsetek stanowiły osoby pobierające świadczenia w przedziale wysokości od 2000,01 zł do 2500,00 zł. Dla emerytur pomostowych odsetek ten wynosił 27,7%, a dla nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych 49,2%.

Tabela 7. Struktura emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, wypłacanych przez ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2019 r.

Wysokość świadczenia w zł	Emerytury pomostowe		Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne	
	w tys.	w odsetkach	w tys.	w odsetkach
OGÓŁEM	27,9	100,0	12,4	100,0
do 1500,00	0,6	2,3	0,2	1,7
1500,01 – 2000,00	4,3	15,3	3,4	27,3
2000,01 – 2500,00	7,7	27,7	6,1	49,2
2500,01 – 3000,00	6,5	23,4	2,2	18,2
3000,01 – 3500,00	4,2	15,2	0,4	2,9
3500,01 i więcej	4,5	16,1	0,1	0,7

III. Świadczenia i zasiłki przedemerytalne.

Świadczenie przedemerytalne jest przyznawane na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2148) i wypłacane od dnia 1 sierpnia 2004 r.

Waloryzacja świadczeń i zasiłków przedemerytalnych, nie uwzględnionych w prezentowanej wcześniej strukturze wysokości świadczeń, podlegała takim samym zasadom, jak innych świadczeń, tj. polegała na podwyższeniu kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2019 r., wskaźnikiem waloryzacji wynoszącym 102,86%, nie mniej niż o gwarantowaną kwotę waloryzacji wynoszącą 70 zł, przy czym świadczenia przedemerytalne ustalone w kwocie ryczałtowej wynoszącej na dzień 28 lutego 2019 r. 1 070,99 zł podlegały podwyższeniu do kwoty 1 140,99 zł.

Świadczenie uzyskane z tytułu ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy było przyznawane w wysokości pobieranej renty. Nie mogło być ono jednak wyższe niż kwota ryczałtowa świadczenia przedemerytalnego.

W porównaniu z analogicznym okresem w 2018 r. spadła liczba osób pobierających świadczenia przedemerytalne - o 17,9%, natomiast pobierających zasiłki przedemerytalne - o 43,0%.

Po waloryzacji w 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacał świadczenia i zasiłki przedemerytalne dla 94,5 tys. osób - 92,9 tys. świadczeń przedemerytalnych i 1,7 tys. zasiłków przedemerytalnych.

Tabela 8. Struktura wysokości świadczeń i zasiłków przedemerytalnych po waloryzacji w 2019 r.

Wysokość świadczeń i zasiłków przedemerytalnych w zł	Świadczenia i zasiłki przedemerytalne	
	w tys.	w odsetkach
OGÓŁEM	94,5	100,0
do 850,00	1,8	1,9
850,01 – 950,00	0,2	0,2
950,01 – 1000,00	0,1	0,1
1000,01 – 1100,00	1,1	1,2
1100,01 – 1200,00	90,6	95,8
1200,01 i więcej	0,7	0,8

IV. Emerytury wyjątkowe EDWS dla osób które ukończyły 100 lat.

Emerytura wyjątkowa EDWS jest świadczeniem honorowym przyznawanym w wysokości aktualnie obowiązującej kwoty bazowej. Kwota bazowa jest ustalana corocznie i obowiązuje od dnia 1 marca każdego roku kalendarzowego do końca lutego następnego roku.

Świadczenie przysługuje z urzędu, automatycznie z chwilą ukończenia 100 lat w odniesieniu do osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe. Osoby, które nie pobierały żadnych świadczeń emerytalno-rentowych aby otrzymać świadczenie EDWS muszą złożyć odpowiedni wniosek i dołączyć dokument potwierdzający datę urodzenia. Może to również zrobić członek rodziny w imieniu uprawnionego 100-latka.

Wysokość świadczenia EDWS z tytułu ukończenia 100 lat zależy od dokładnej daty ukończenia 100 lat przez świadczeniobiorcę. Od 1 marca 2019 roku wysokość emerytury EDWS wynosi 4 003,88 zł brutto (dlatego osoby które ukończyły wiek 100 lat np. w styczniu 2019 roku otrzymały emeryturę EDWS jeszcze w wysokości 3 731,13 zł). Należy również wyraźnie podkreślić, że kwota przyznanego świadczenia nie podlega waloryzacji, czyli do końca życia świadczeniobiorcy jest wypłacana w tej samej wysokości.

Po waloryzacji w marcu 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacał emerytury EDWS dla 1,9 tys. świadczeniobiorców, z tego dla 0,3 tys. - mężczyzn i 1,6 tys. - kobiet.

Trzeba zauważyć, że świadczenia ogółem jakie otrzymują 100-latkowie są świadczeniami wysokimi. Wynika to przede wszystkim z faktu, że dla większości osób emerytury EDWS są drugim świadczeniem poza otrzymywaną wcześniej emeryturą lub rentą rodzinną, a niekiedy świadczeniem trzecim gdy świadczeniobiorca otrzymywał emeryturę w zbiegu z rentą wypadkową. Po waloryzacji w marcu 2019 roku – 0,03 tys. osób otrzymywało samoistne świadczenia EDWS, a 1,8 tys. świadczenia EDWS w zbiegu.

V. Emerytury - kształtowanie się miar statystycznych

Do analizy rozkładu wysokości świadczeń przyjęto szczegółowy rozkład wysokości emerytur, bez dodatków pielęgnacyjnych, po waloryzacji w marcu 2019 r.

Poziom cechy, tj. wysokość wypłat emerytury, scharakteryzowano za pomocą:

- miary klasycznej - średniej arytmetycznej,
- miar pozycyjnych - mediany, dominanty oraz kwartyli,
- miary rozproszenia – odchylenia standardowego,
- współczynnika zmienności,
- kierunku asymetrii.

- Miary przeciętne zostały wyliczone na podstawie szeregu rozdzielczego przedziałowego (dla danych pogrupowanych), gdzie wartości cechy w każdej klasie szeregu statystycznego mieszczą się w określonym przedziale (przyjęto przedział o rozpiętości 100 zł). Przyjęto zatem umownie, że wartości cechy wewnątrz każdego przedziału są rozłożone równomiernie, a środek przedziału jest jednocześnie średnią wartością cech w przedziale.

Średnia arytmetyczna (\bar{X}) - wyrażająca przeciętny poziom badanej cechy, tzn. przeciętną wysokość emerytury wypłacanej przez ZUS w marcu 2019 roku - wyniosła 2 276,99 zł, dla populacji mężczyzn – 2 843,06 zł, zaś dla populacji kobiet - 1 901,44 zł.

- Analizując miary pozycyjne stwierdzono, że najczęściej występującą w badanym rozkładzie wysokości emerytur (czyli dominanta D), pobieraną przez największą liczbę świadczeniobiorców, tj. przez 305,9 tys. osób, była emerytura w wysokości 1 727,62 zł.

Dominującą wysokością emerytury w populacji mężczyzn było 2 271,16 zł pobierane przez 103,6 tys. mężczyzn. W populacji kobiet dominowała wysokość emerytury równa 1 626,07 zł pobierana przez 239,3 tys. kobiet. Analizę dominanty wykonano z pominięciem przedziału zawierającego emerytury w kwocie najniższej - 1100,00 zł.

Informacją uzupełniającą średnią arytmetyczną jest odchylenie ćwiartkowe (Q), które dzieli zbiorowość na określone części pod względem liczby jednostek pozostających między sobą w określonym stosunku oraz określa, o ile średnio różnią się wartości cechy od mediany (M). Jak wynika z analizy kwartyli, 25% świadczeniobiorców (pierwszy kwartyl Q1) pobierało emeryturę w wysokości do 1 538,98 zł, połowa (mediana M) otrzymywała emeryturę w wysokości do 2 025,89 zł, 75% świadczeniobiorców (trzeci kwartyl Q3) otrzymywało emeryturę w wysokości do 2 737,84 zł, natomiast 25% powyżej 2 737,84 zł.

Analiza kwartyli w przypadku populacji mężczyzn wynosiła odpowiednio: 25% mężczyzn (pierwszy kwartyl Q1) pobierało emeryturę w wysokości do 2 008,94 zł, połowa (mediana M) otrzymywała emeryturę w wysokości do 2 582,66 zł, 75% mężczyzn (trzeci kwartyl Q3) otrzymywało emeryturę w wysokości do 3 444,04 zł, natomiast 25% powyżej 3 444,04 zł.

Dla populacji kobiet miary te kształtowały się następująco: 25% kobiet (pierwszy kwartyl Q1) pobierało emeryturę w wysokości do 1 379,33 zł, połowa (mediana M) otrzymywała emeryturę w wysokości do 1 754,99 zł, 75% kobiet (trzeci kwartyl Q3) otrzymywało emeryturę w wysokości do 2 230,55 zł, natomiast 25% powyżej 2 230,55 zł.

- Odchylenie standardowe ($S(x)$) jest klasyczną miarą zmienności rozkładu, pozwala przeanalizować rozproszenie wartości wokół średniej, określa zmienność świadczenia. Odchylenie standardowe wyniosło 1 103,91 zł. Oznacza to, że średnio o tyle złotych poszczególne wysokości pobieranej emerytury odchylają się od średniej arytmetycznej świadczenia. Odchylenie standardowe dla populacji mężczyzn wyniosło 1 232,70 zł, a dla populacji kobiet 815,67 zł.
- W przypadku analizowanych wysokości emerytur współczynnik zmienności (V) określający wielkość zróżnicowania badanej cechy w zbiorze wyniósł 30%. Otrzymany współczynnik V mieści się w przedziale 20% – 40%, oznacza zatem przeciętne zróżnicowanie wysokości emerytur w badanej zbiorowości. Otrzymane współczynniki (V) zarówno dla populacji mężczyzn (28%), jak i dla kobiet (24%) mieszczą się także w przedziale jak dla zbiorowości ogółem.
- Analizując, czy wysokości emerytur są rozłożone równomiernie w stosunku do średniej arytmetycznej, czy też mają tendencję do skupiania się przy dolnej bądź górnej granicy przedziału zmienności cechy, stwierdzamy zależność pomiędzy średnią arytmetyczną, medianą i dominantą: $\bar{X} > M > D$. Na podstawie wykresu (Rys. 6) oraz powyższej relacji można określić kierunek asymetrii analizowanego rozkładu wysokości emerytur. W tym przypadku jest to asymetria prawostronna, co oznacza, że największa liczba świadczeniobiorców pobierających emerytury skupia się poniżej wartości średniej arytmetycznej wysokości emerytury. Zarówno dla populacji mężczyzn, jak i kobiet została zachowana taka sama zależność pomiędzy średnią arytmetyczną, medianą i dominantą, co oznacza asymetrię prawostronną. Poniżej zostały przedstawione relacje tych trzech miar statystycznych dla badanej zbiorowości emerytów ogółem oraz w podziale na płeć.

Rys. 6. Relacja pomiędzy średnią arytmetyczną, medianą i dominantą wyznaczonych dla badanej zbiorowości świadczeniobiorców pobierających emerytury

$$\bar{X} > M > D$$

